

Nyári szezonális élelmiszerlánc ellenőrzés 2021. jelentés

Ellenőrzési időszak: 2021. július 1. - augusztus 20.

Befejeződött az idei országosan összehangolt, a teljes élelmiszerláncra kiterjedő nyári szezonális élelmiszerlánc ellenőrzés, melyet a megyei kormányhivatalok járási hivatalainak szakemberei és a Nébih munkatársai hajtottak végre, a Nébih irányításával.

Az ellenőrzésre kijelölt célterületek: a turisztikai szempontból frekventált helyeken, továbbá rendezvényeken, fesztiválokon, vásárokon működő kereskedelmi és vendéglátó létesítmények; mozgóboltok, büfékocsik és mozgó vendéglátók tevékenysége, valamint az ifjúsági és gyermek táborok étkeztetése; zöldség-gyümölcs forgalmazás; borászati termékek és alkoholos italok forgalmazása.

A hatóság valamennyi élelmiszerlánc szereplő esetében ellenőrizte a FELIR azonosító meglétét.

A nyári időjárási viszonyokra tekintettel fokozott figyelmet fordítottak a hűtési lánc fenntartására, dokumentálására, és a palackozott üdítő italok tárolásának feltételeire is.

A vendéglátó tevékenység ellenőrzése során kiemelt figyelmet kapott az úgynevezett helyettesítő termékek használata (például tejföl/frissfől).

A zöldség-gyümölcs minőségellenőrzések alkalmával különösen a szezonális termékek forgalmazására, a származás, eredet igazolására, a nyomon követhetőség biztosítására fordítottak figyelmet.

Borászati termékek és alkoholos italok tekintetében több italkategóriában (import borok, pezsgők kereskedelmi ellenőrzése; sörmixek, ízesített sörök, palackos sörök, pálinkák vendéglátó ipari ellenőrzése) hatósági mintavételt és tételes nyomon követést végeztek.

Laboratóriumi vizsgálat céljából mintavételre is sor került az alábbi élelmiszerekből: lisztek, vegán termékek (például burger), húskészítmények (például hamburgerek), jégkásák.

Ellenőrzések és szankciók

Július 1. és augusztus 20. között országosan összesen **4 702 ellenőrzésre** került sor. Ebből **455 ellenőrzés élelmiszer előállító helyen** (72 vágóhíd/daraboló, 61 húskészítmény előállító, 322 egyéb előállító), **2 054 ellenőrzés az élelmiszer-forgalmazásban** (394 hiper/szupermarket, 1 247 üzlet/szaküzlet, 141 vásár/piac, 102 nagyker/logisztikai központ, 21 mozgóbolt, 149 szezonális árusítóhely) és **2 193 esetben vendéglátóhelyen** történt.

A feltárt szabálytalanságok miatt **85 alkalommal figyelmeztetést, 376 esetben bírság** kiszabását alkalmazták szankcióként, és **összesen 32 889 452 Ft bírságot** szabtak ki. Az élelmiszervállalkozás tevékenységének korlátozására 43 esetben volt szükség.

Az ellenőrzések és szankciók országos összesített adatait – a tavalyi adatokkal együtt – az alábbi táblázat tartalmazza.

év	ellenőrzött létesítmények száma	Eljárás, szankció			
		tevékenység korlátozása	figyelmeztetés	kiszabott bírság összesen	
		db	db	db	Ft
2020	4 574	85	163	348	22 120 622
2021	4 702	43	85	376	32 889 452

Feltárt hiányosságok

A higiéniai hiányosságok előfordulása volt idén is a leggyakoribb, az előző évekhez hasonlóan. A dolgozók egészségügyi alkalmasságával illetve képzettségével kapcsolatos hiányosságok megállapításának aránya – köszönhetően a vendéglátásban tapasztaltaknak – a tavalyihoz képest emelkedett. Nőtt a nyomon követhetőséggel kapcsolatos hibák előfordulása is. Kedvezően alakult a termékek minőségére vonatkozó hibák előfordulási aránya, amely csökkent, de a hűtési lánc fenntartásával idén több probléma adódott a tavalyinál.

A feltárt hiányosságok esetszámát és előfordulásának százalékos arányát a következő táblázat mutatja be.

év	hűtési lánc fenntartása/ dokumentálása	higiéniai feltételek	nyomon követés, származást igazoló dokumentumok	nem engedélynek/ bejelentésnek megfelelő tevékenység	dolgozó eü. alkalmassága, képzettsége	termék minőség összetétel
Esetek száma (az összes ellenőrzés százalékában)						
2020	92 (2,01%)	293 (6,41%)	139 (3,04%)	46 (1,01%)	202 (4,42%)	246 (5,38%)
2021	159 (3,38%)	316 (6,72%)	203 (4,32%)	61 (1,30%)	282 (6,00%)	143 (3,04%)

Termékek ellenőrzése

A nyári időszakban 13 933 hazai és külföldi élelmiszer tételt vontak vizsgálat alá.

A vezető hiba ok – a tavalyihoz hasonlóan – a lejárt termékek forgalmazása volt. Valamivel magasabb volt a jelölési hibás termékek aránya az előző évben tapasztaltnál, de csökkent a

fogyasztásra alkalmatlan és az ismeretlen eredetű, nem nyomon követhető termékek előfordulása. A minőségi hiba megállapítására a zöldség-gyümölcs és az alkoholos italok ellenőrzése során került sor.

A termék tételek ellenőrzésének összesített adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

év	Hiányosságok / hibák esetszáma (a megvizsgált tételek arányában %)				
	fogyaszthatósági/ min. megőrzési idő	jelölés	fogyasztásra alkalmatlan	engedély/ bejelentés nélküli tevékenység/ismeretlen eredet	minőségi hiba
2020	409 (2,7%)	152 (1,0%)	68 (0,4%)	53 (0,3%)	19 (0,1%)
2021	502 (3,6%)	167 (1,2%)	24 (0,2%)	14 (0,1%)	43 (0,3%)

A nyári szezonális ellenőrzések alkalmával az összes ellenőrzött tétel 5,9 %-át 111,1 tonna mennyiségben (értéke csaknem 9,8 millió Ft) kellett kivonni a forgalomból. *A tavalyihoz (5,3%) képest kissé emelkedett a forgalomból kivont élelmiszerek aránya.*

A forgalomból kivont élelmiszer tételek adatait a következő táblázat foglalja össze.

év	Élelmiszer származása	ellenőrzött tételek száma	Kifogásolt/ forgalomból kivont tételek száma (aránya %)	összes forgalomból kivont tétel	
				mennyisége kg	értéke Ft
2020	hazai	12 856	690 (5,4%)	10 625	3 522 405
	külföldi	2 309	108 (4,7%)	1 912	669 513
	összes	15 165	798 (5,3%)	12 538	4 191 918
2021	hazai	11 959	731 (6,1%)	85 244	7 548 688
	külföldi	1 974	89 (4,5%)	25 883	2 244 095
	összes	13 933	820 (5,9%)	111 128	9 792 783

Laboratóriumi vizsgálatok

Laboratóriumi vizsgálatra 170 élelmiszer minta (34 különféle liszt, 33 húskészítmény, 68 vegán termék, 35 jégkása) érkezett, melyből többféle analitikai és mikrobiológiai, összesen 273 vizsgálat elvégzésére került sor.

Különféle lisztek esetében rovar szennyezettségre irányuló (entomológiai) vizsgálatra került sor, melynek során kifogásolt terméket nem találtak.

A vendéglátóhelyeken mintázott 33 különféle húskészítmény (például gyros, hamburger) laboratóriumi vizsgálata során rovareredetű DNS tartalom egyetlen termékben sem volt kimutatható.

A vegán termékek között 2 minta vizsgálata során állati eredetre utaló összetevőt, házityúk DNS-t mutatott ki a laboratórium, a kivizsgálások folyamatban vannak.

A jégkásák vizsgálata során 9 minta esetében volt probléma a színezékek vizsgálata alapján (határérték feletti illetve nem engedélyezett színezék jelenléte miatt).

Az érintett kifogásolt termékeknél minden esetben hatósági intézkedés történt.

Élelmiszer-előállítás

Az előállító létesítményekben higiéniai, nyomon követési, a hűtési láncra vonatkozó és a dolgozók egészségügyi alkalmasságával, képzettségével kapcsolatos hiányosság fordult elő. A szabályszegés súlyával arányosan 5 esetben figyelmeztetést, 11 alkalommal bírságot szabtak ki, 9 esetben felfüggesztették a tevékenység végzését a hibák kijavításáig.

Élelmiszer-kereskedelem

Idén a legtöbb hibát a nyomon követhetőség és a termékek minősége kapcsán állapította meg a hatóság. Ezt követi a higiéniai hiányosságok előfordulása, és a nem engedélyezett tevékenység végzésével kapcsolatos szabálytalanságok.

A legtöbb jogsértést az üzletek és szaküzletek ellenőrzése során tárták fel a hatósági szakemberek.

A hűtési lánc fenntartása kevésbé okozott problémát a kereskedelemben, mint a vendéglátásban, a vásárokon, piacokon és szezonális árusító helyeken egy-egy esettől eltekintve biztosított volt a folyamatos hűtés.

A palackozott üdítőitalok helytelen tárolásáról nem érkezett jelentés.

Szankcióként 8 esetben a tevékenység korlátozására, 52 figyelmeztetésre, és 198 bírság kiszabására került sor.

Vendéglátás, étkeztetés

A nyári szezonális ellenőrzés ideje alatt összesen 2 183 vendéglátó létesítmény (1 624 vendéglátóhely, 150 büfékocsi, mozgó vendéglátás, 240 rendezvényen kitelepült vendéglátó és 169 ifjúsági és gyermektábor étkeztetés) ellenőrzésére került sor.

A leggyakoribb hiba a dolgozók egészségügyi alkalmasságára vonatkozó igazolás hiánya volt, a második helyen a műszaki feltételek, a berendezések és eszközök állapotának nem megfelelőssége állt. Jellemző a vendéglátók takarítatlansága. Továbbra is gondot okoz, hogy a HACCP rendszer működtetésével kapcsolatos dokumentációt nem vezetik, vagy az nem életszerű, nem felel meg a valóságnak.

Egy esetben fordult elő táborozó gyermekeknél hányással, hasmenéssel járó megbetegedés, mely feltételezhetően élelmiszer eredetre utalt. A betegek közül 5 fő esetében igazolódott Salmonella pozitívitás. A további élelmiszer-biztonsági vizsgálatok eredménye alapján a levett ételmintából és több dolgozó székletéből igazolható volt a Salmonella jelenléte.

További 7 esetben érkezett értesítés élelmiszer eredetű megbetegedésről. A vizsgálatok folyamatban vannak.

A feltárt hiányosságok, szabálytalanságok miatt figyelmeztetésre 28, bírság kiszabására 166 esetben került sor, összesen 15 962 000 Ft értékben.

Zöldség-gyümölcs

A 2021. évi nyári szezonális élelmiszerlánc ellenőrzés keretében a Nébih NTAI és a megyei kormányhivatalok növény és talajvédelmi osztályainak zöldség-gyümölcs minőségellenőrei a július 1-jétől augusztus 20-ig tartó időszakban 767 belföldi forgalmazónál végeztek ellenőrzéseket, ahol összesen 1 848 tétel (1 320 hazai, és 528 más EU tagállami, illetve 3. országbeli) vizsgálatára került sor.

Az ellenőrök 164 esetben tettek kifogást, ebből 39 esetben ismeretlen eredetű, nem nyomonkövethető termék miatt, 50 esetben regisztráció hiánya, 73 esetben jelölési hiba vagy minőségi kifogás és két esetben növényvédelmi előírások megszegése volt a megállapított hiba a vizsgált tétellel szemben. Összesen 120 darab élelmiszer-ellenőrzési, illetve élelmiszerlánc felügyeleti bírság és egy esetben eljárási bírság kiszabására került sor, összesen 5 891 217 Ft értékben. Az ellenőrök 44 forgalmazóval szemben alkalmazták a figyelmeztetés szankciót. Forgalomból kivonásra összesen 52 tétel került 29,9 tonna mennyiségben.

A Nébih NTAI ellenőrei kiemelten ellenőrizték a fővárosból kivezető utak menti zöldség-gyümölcs szezonális árusító helyeket. Két forgalmazóval szemben indult eljárás nyomonkövetési szabályok megsértése miatt.

A Budapesti Nagybani Piacon két alkalommal történt ellenőrzés, főként a görögdinnye forgalmazását vizsgálva. Termelői oldalról kisebb jelölési hibák fordultak elő, amit rögtön ki is javítottak, míg súlyos jelölési hiba miatt bírság kiszabására került sor egy kereskedővel szemben.

Borászati termékek és alkoholos italok

Alkoholos italok vonatkozásában a nyári szezonális ellenőrzés sorozaton a Nébih BAII borászati felügyelői 29 különböző (előállító, nagy- és kiskereskedelmi valamint vendéglátó) egységben végeztek ellenőrzést, melyek közül 3 előállító és 1 vendéglátó tevékenységét korlátozták higiéniai, nyomon követhetőségi valamint termék összetételi hibák miatt.

A borászati hatóság – a Nébih és a megyei kormányhivatalok borászati felügyelői – országosan 647 hazai és 79 külföldi tételt vont vizsgálat alá, melyek közül 25 volt kifogásolt, leginkább minőségi hiba miatt.

Az alkoholos italokkal kapcsolatos jogsértések miatt minőségvédelmi bírságot szabtak ki, összesen 2 450 000 Ft értékben. A szankciókkal érintett, alkoholos termékek összes mennyisége 37 291 liter volt.

Ellenőrzési tapasztalatok:

Általános tapasztalatként több kormányhivatal jelezte, hogy az ellenőrzések során feltárt kisebb, rendszerint a rossz gyakorlatból, a rutinként végzett tevékenységekből adódó hiányosságokat már az ellenőrzések során megszüntették, ezért bírság kiszabására nem volt szükség.

A vállalkozások szinte kivétel nélkül rendelkeznek FELIR azonosítóval.

Az úgynevezett helyettesítő termékek használatával kapcsolatban, Baranya megyében a vendéglátásban elvégzett ellenőrzések során egy alkalommal tapasztalta a hatóság, hogy dió helyett dejt használtak fel, amelyről az üzemeltető nem tájékoztatta a fogyasztókat. A helyszíni ellenőrzés ideje alatt ezt pótolták, a helyettesítő használatát kifüggesztették. Tolna megyében pozitívként tapasztalták, hogy – például a sajtos ételeknél – az ellenőrzött vállalkozások egyáltalán nem alkalmaztak helyettesítő termékeket.